

Lausunto 27.5.2009

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta (Nuora) esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot hallituksen esityksestä 75/2009 vp koskien asuntosäästöpalkkiojärjestelmän kehittämistä:

1. Yleistä

Asuntosäästöpalkkiojärjestelmä (ASP) on tärkeä kohdennettu tukimuoto nuorille ensiasunnon ostajille. Hallituksen esitys ASP-järjestelmän kehittämisestä on tervetullut. Hallituksen esitys ottaa tarpeellisella tavalla huomioon nuorten aseman ensiasunnon hankkijoina alkaneessa taloudellisessa taantumassa. Hallituksen esitys vastaa osaltaan valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007–2011 tehtyihin linjauksiin ensiasunnon ostajien aseman parantamisesta.

2. ASP-järjestelmää tarvitaan

ASP-lainojen vähäinen nostaminen viime vuosina on johtunut erityisesti alhaisista markkinakorkoisista lainoista, joiden rinnalla ASP-lainat eivät ole olleet kilpailukykyisiä. Yhtenä tekijänä taustalla on ASP-säästämisen vaatimus samalla, kun nuoret ovat saaneet suhteellisen vaivattomasti jopa täysimääräisiä lainoja ensiasunnon hankkimiseen. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että enimmillään ASP-lainoja on myönnetty 1990-luvun alkuvuosina, mikä saattaa ennakoita ASP-säästämisen ja ASP-lainojen houkuttelevuuden kasvua lähivuosina. 1990-luvun alussa nuorten ensiasunnon ostajien asema vapailla korkomarkkinoilla oli erityisen heikko, jolloin ASP-lainat olivat mahdollistamassa nuorille ensiasunnon hankkimisen.

Poikkeuksellisen pitkään jatkunut alhaisten korkojen ja vakaiden rahoitusmarkkinoiden aika ei toimi perusteena johtopäätöksille ASP-järjestelmän heikentämisestä. Neuvottelukunta korostaa vastauksena hallituksen esityksen perustelujen otsikon 2 (Ehdotetut muutokset) 1. kappaleeseen, että ensiasunnon hankintaa edistäviä tukijärjestelmiä on tarpeen pitää yllä.

15–29-vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita mittaavista Nuorisobarometreista on nähtävissä, että nuorille omistusasunnon saaminen on keskeinen tulevaisuuden tavoite ja etteivät nuoret koe asuntolainan ottamista erityisenä riskinä. Vuoden 2007 Nuorisobarometrin mukaan 74 prosentille nuorista omistusasunnon saaminen oli erittäin tai melko tärkeää (peruskysymys "Kuinka tärkeää sinulle on, että olet 35-vuotiaana saavuttanut seuraavia asioita?", kysyttävä asia "Omistusasunto"). Omistusasunnon saamisen merkittävyys on nuorten mielipiteissä vahvistunut viime vuosina.

3. Korkomarginaalin määrittely

Neuvottelukunta esittää pohdittavaksi ASP-järjestelmän jatkokehittämisessä, mikäli ASP-lainaan liittyvän korkomarginaalin enimmäisraja määriteltäisiin ASP-säästämisen käynnistyessä. Tämä takaisi, ettei lainan noston yhteydessä lainaehdoista muodostuisi lainan ottajan kannalta

kohtuuttomia. Korkomarginaalin tulisi olla kilpailukykyinen niin sanottuihin tavallisiin asuntolainoihin verrattuna. Parhaimmillaan ASP-järjestelmään olisi luotavissa rakenne, jossa ASP-lainan korko muodostuisi niin sanotusta ASP-marginaalista ja sen päälle lisättävästä markkinahintaisesta viitekorosta. Valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007–2011 on linjattu, että hallitus selvittää mahdollisuutta parantaa ASP-järjestelmän toimivuutta muun muassa lieventämällä säästämisvelvoitetta. Painopisteen ASP-järjestelmän kehittämisessä on tarpeen olla enemmän lainaan liittyvien korko- ja muiden kulujen rajaamisessa säästöpalkkioiden sijaan.

4. ASP-järjestelmän heikko tunnettuus

ASP-lainojen vähäisen kysynnän taustalla on myös nuorten heikko tietämys ASP-järjestelmästä. Finanssialan Keskusliiton vuoden 2008 nuorisotutkimuksen mukaan 9 prosenttia asunnon hankintaa suunnittelevista 15–28-vuotiaista nuorista ilmoitti ASP-säästöt ja ASP-lainan tärkeimmäksi asunnon rahoituskeinoksi. Vuonna 1996 vastaava luku oli 31 prosenttia. Aikaisempien nuorisotutkimusten perusteella nuorten tiedonsaanti eri pankkipalveluista on ollut vähäisintä ASP-säästämisestä ja -lainoista. Pankkien näkökulmasta ASP-järjestelmä ei ole samalla tavalla tuottava kuin muut lainamuodot, mistä johtuen sen markkinointiin ei ymmärrettävästi panosteta. Tällöin viranomaisten vastuu ASP-järjestelmästä tiedottamisesta korostuu. Neuvottelukunta kannustaa ympäristövaliokuntaa edistämään ympäristöministeriön johdolla tehtävää ASP-järjestelmän tunnetuksi tekemistä nuorten keskuudessa. Tähän liittyvää tiedotusta tulisi tehdä tiiviissä yhteistyössä esimerkiksi kuntien ja opiskelijajärjestöjen kanssa.

Lisätietoja:

Pääsihteeri Tuomas Kurttila, 0400 681 680